

زمارە: ٢٠٢٠/٢١/٩٤ ریكهوت: / ٢٧٢٠ کوردى / زاينى ٢٠٢٠/٢١/٩٤

رینمايى دارايى زمارە (٢)

بۆ/ گشت وەزارەتەكان و فەرمانگەكانى نەبەستراو بە وەزارەت

ب/ خانەنشينى

پالپىشت بە ماددهى (٧، ٩، ٨، ١٠) لە ياساي چاكسازى لە مووجە و دەرمالە و بەخشين و ئىمتيازاتەكان و خانەنشينى لە هەرێمی کوردستان - عیراق و پەيرەوی ياساي چاكسازى زمارە (٤)ى سالى (٢٠٢٠) وە ئامازە بە كۆبۇونەوە لىزىنەي دەركىرىن و پېداچوونەوەي رینمايى دارايى لە ریكهوتى (٢٠٢٠/٦/٢١) بىپاردرابە:-

بەكم

١- هەموو ئەپلە و ناوئيشانى وەزيفى كە لەخوارەوە خاتووە خانەنشين بۇونيان بىلەك دەخريتەوە بە هەمان مەرج و پىوهەرەكانى خانەنشين بۇونى فەرمانبەران لە پلە گشتىيەكانى وەزيفە لە سەر ميلاكى شارستانى و سەربازى هىزەكانى ئاسايىشى ناوخۇ، سەرۆكى هەرێم، سەرۆكى پەرلەمان، سەرۆكى ئەنجومەنی وەزيران، جىڭرەكانىيان، ئەندامانى پەرلەمان وەزيرەكان و ئەوانەي بە پلەي ئەوان و برىكارى وەزارەت وئەوانەي مووجەي برىكارى وەزارەت وەردەگرن و خاوهنى پلەي تايىەتەكان و بەریوھەرە گشتىيەكان و ئەوانەي بە پلەي بەریوھەرە گشتى و ئەوانەي مووجەي بەریوھەرە گشتى وەردەگرن سەرۆك و ئەندامانى ئەنجومەنی پارىزگاكانى هەرێم و گشت ئەو كەسانەي كە بە پىيى خشتهى كارپىكراوى مووجە لە هەرێمی کوردستان، مووجە و دەرمالەي هەردوو پلەي بالا (أ) و (ب) وەردەگرن لە سەر ميلاكى شارستانى و سەربازى هىزەكانى ئاسايىشى ناوخۇ.

٢- مووجەي خانەنشينى بۆ ئامازە پىكراوان لە خالى (أ)ى سەرهە ھەزمار دەكىيت بەم شىۋەي خوارەوە:-

أ / رىزەي (%) پانزه لە سەدا لە كۆي گشتى دوا مووجە و دەرمالەي ئەوەي لە كاتى خزمەتدا وەردەگرىت.

ب/ ریزه‌ی (%) ۱,۵ یه‌ک و نیو له سه‌دا له کوئی گشتی دوا موقچه و ده‌رماله‌ی له یکاتی خزمه‌تدا و هرده‌گریت.

ج / ده‌رماله‌ی بروانامه بؤ ئاماژه پیکراوان خه‌رج ده‌کریت که له برگه‌ی یه‌که‌م / ۱، ئاماژه‌یان پیکراوه بهم شیوه‌ی خواه‌وه :-

۱- ده‌رماله‌ی بروانامه‌ی ئاماذه‌یی به ریزه‌ی (%) یه‌ک له سه‌دا له کوئی گشتی دوا موقچه و ده‌رماله، ئه‌وهی له یاتی خزمه‌تدا و هری ده‌گریت، ده‌خریت‌هه سه‌ر موقچه‌ی خانه‌نشین.

۲- ده‌رماله‌ی بروانامه‌ی دبلوم به ریزه‌ی (%) دوو سه‌دا له کوئی گشتی دوا موقچه و ده‌رماله، ئه‌وهی له یاتی خزمه‌تدا و هری ده‌گریت، ده‌خریت‌هه سه‌ر موقچه‌ی خانه‌نشین.

۳- ده‌رماله‌ی بروانامه‌ی بکالوریوس به ریزه‌ی (%) چوارله سه‌دا له کوئی گشتی دوا موقچه و ده‌رماله، ئه‌وهی له یاتی خزمه‌تدا و هری ده‌گریت، ده‌خریت‌هه سه‌ر موقچه‌ی خانه‌نشین.

۴- ده‌رماله‌ی بروانامه‌ی دبلومی بالا وه ماسته‌ر به ریزه‌ی (%) شهش له سه‌دا له کوئی گشتی دوا موقچه و ده‌رماله، ئه‌وهی له یاتی خزمه‌تدا و هری ده‌گریت، ده‌خریت‌هه سه‌ر موقچه‌ی خانه‌نشین.

۵- ده‌رماله‌ی بروانامه‌ی دکتورا به ریزه‌ی (%) ههشت له سه‌دا له کوئی گشتی دوا موقچه و ده‌رماله، ئه‌وهی له یاتی خزمه‌تدا و هری ده‌گریت، ده‌خریت‌هه سه‌ر موقچه‌ی خانه‌نشینی.

د / شایسته‌ی موقچه‌ی خانه‌نشینی نابیت له ریزه‌ی (%) پهنجا له سه‌د تیپه‌ر بکات له کوئی گشتی دوا موقچه و ده‌رماله ئه‌وهی له یاتی خزمه‌تدا و هریده‌گریت.

دیوه‌هم /

۱- فه‌رمانبه‌ران به و پیناسه‌ی که له یاسای خانه‌نشینی یه‌ک‌گرت‌تووی به‌رکار له هه‌ریمدا هاتووه، له‌گه‌ل هه‌موو ئه‌وانه‌ی که ئاماژه‌یان پیکراوه له برگه‌ی یه‌که‌م / ۱. شایسته‌ی موقچه‌ی خانه‌نشینی ده‌بن به مه‌رجیک خزمه‌تی خانه‌نشینیان له (۱۰) پانزه سال که‌متر نه‌بیت وه‌ته‌مه‌نیان له (۴۵) سال که‌متر نه‌بیت جگه له حاله‌ته‌کانی مردن یان شه‌هید بونون یان خانه‌نشین بونون به هۆکاری ته‌ندروستی وه ئه‌و حاله‌تanhه‌ی که له یاسای خانه‌نشینی به‌رکاردا هاتووه به ده‌رگراوه.

۲- ئه‌وانه‌ی راسپییردرارون به خزمه‌تی گشتی که له برگه‌ی یه‌که‌م / ۱ ئاماژه‌یان پی کراوه وه مه‌رجه‌کانی هاتووه له برگه‌ی دووه‌م / ۱ نایانگریت‌هه وه ئه‌وا شایسته‌ی موقچه‌یه‌کی خانه‌نشینی ده‌بن به ره‌چاوکردنی هه‌مان پیوه‌ره‌کانی هاتووه له برگه‌ی یه‌که‌م / ۲، به مه‌رجیک لة ریزه‌ی (%) بیست و پینچ له سه‌د تیپه‌رنه‌بیت له کوئی گشتی موقچه و ده‌رماله ئه‌وهی له یاتی خزمه‌ت و هرده‌گریت، ده‌خریت‌هه سه‌ر موقچه‌ی خانه‌نشین.

۳- ئەوهى لە برگەي دووھم / ۲، ھاتووه بەزدھوام دەبىت تاوهكۆ ئەو كاتەي ئەو حاھەتانە دەگونجىنرىت لە گەل مەرجەكانى ھاتوولە برگەي دووھم / ۱

۴- ئەوهى بە برگەي دووھم / ۲ ھاتووه ئەو كەسانە ناگریتەوە كە لە دواي بەكاربۇون و جى بە جى كەدنى ياسايى چاكسازى ژمارە (۲) وە پەيرەۋى ژمارە (۴) ئى سالى (۲۰۲۰) وە رىنمايى دارايىيە كان رادەسپېرىدرىت بۆ خزمەتى گشتى.

سى يەم

۱- ئەندام پەرلەمان بەئارەزوو مەندانە بۇيىھە دەست بەردارى ماف و شايىستە خانەشىن بۇون بىت بۆ ئەم مەبەستە پېيوىستە لە ماوهىك لە (۳۰) رۆز تىپەر نەبىت لە رىكەوتى بەركاربۇنى ياسايى چاكسازى ژمارە (۲) ئى سالى (۲۰۲۰) وە داوا كارىيەك پىشىكەش بە دىوانى سەرۋەتلىكەتى پەرلەمانى كوردىستان بکات بە مەبەستى وەرگرتى رىكارە ياسايىيە پېيوىستە كان.

۲- ماوهى خزمەتى خولى پەرلەمانى بۆ مەبەستى سەرمۇوچە و بەرزىرىنەوەي پله وە خزمەتى خانەشىنى ھەزىز دەكربىت بۆ ئەو پەرلەمان تارەي كە دەگەرېتەوە بۆ سەر وەزىفەكەي پېشۈو.

۳- حوكىمەكانى برگەكانى يەكم و دووھم و سى يەم هەموو ئەو كەسانە دەگریتەوە كە لە برگەي يەكم / ۱ ئاماژەيان پېكراوه وە لە پېش بەركاربۇنى ياسايى چاكسازى ژمارە (۲) ئى سالى (۲۰۲۰) وە رىنمايى كانى خانەشىن بۇون، پېيوىستە خۆيان بگونجىن لە گەل حوكىمەكانى ئەم ياسايىه.

۴- ئەوانەي كە لە برگەي يەكم / ۱ ئاماژەيان پېكراوه وە خزمەتى خانەشىنيان نەگەيشتۇتە (۱۵) سال تاوهكۆ ماوهى سى سال دەخرىتە سەر خزمەتە كانىيان وە ھاوشىوهى پله وەزىفيە گشتىيە كان بۆ ئەوهى بگەنه تەمەنى خانەشىنى سەپېنراو(ئىجبارى)، بەمەرجىيەك لېرىنى خانەشىنى (توقىفات تقاعدىيە) ئەو ماوهىيە بىدات.

۵- ھەلۋەشاندەوەي دەست لە كار كىشانەوەي ھەموو ئەوانەي كە لە برگەي يەكم / ۱ ئاماژەيان پېكراوه وە كە بە ئارەزوو خۆيان دەگەرېنەوە سەر وەزىفەي پېشۈيان كە پېشتر فەرمانبەرى حوكىمەت بۇون وە راژە كانىيان بۆ ھەزىز دەكربىت بە مەبەستى سەر مۇوچە وە پله بەرزىرىنەوە وە مەبەستە كانى خانەشىنى، وە لەسەر لايەنە پەيوهندارە كان پېيوىستە پلهى وەزىفى وە تەرخانكراوى دارايىيان بۆ دابىن بکات ھەروەھا سەر پشك دەبن لە ھەلبىزاردەن وەرگرتى مۇوچەي خانەشىنى يان مۇوچەي ئەو وەزىفەيەي كە بۇيى دەگەرېتەوە.

۶- هه موو ئه وانه که له برگهه يى يه كەم / ۱. ئاماژه يان پىكراوه جگه له راسپىر دراوان به خزمەتى گشتى شايسته مۇوچەي خانە نشىن دەبن بە هەمان ئە و پىوھەر و مەرجانەي كە لە برگەي يە كەم / ۲ وھ (أ, ب, ج, د) وھ برگەي دووھەم (۱) و (۲) و (۳) (۴) ، شايسته مۇوچەي خانە نشىنى دەبن بە رىزە يەك كە نابىيت (۶۰%) تىپەر بکات له كۆي گشتى دوا مۇوچە و دەرمالە له كاتى خزمە تدا وھرىدە گرېت.

۷- سەرچەم دادوھەران و داوا كارى گشتىيە كان شايسته مۇوچەي خانە نشىنى دەبن بە رىزە (۷۰%) حەفتا له سەد تىپەر نە كات له كۆي گشتى دوا مۇوچە وھ دەرمالە كانىيان كە له خزمەتى وھ زىفى بە پىيى ياسا بە ركارە كان وھرىدە گرېت.

چۈرەم

۱- بەریوھ بە رايەتى گشتى خانە نشىنى سەر بە وھ زارەتى دارايى و ئابورى چەند لىزەنە يەكى لاوەكى بە هاۋ ئاھەنگى لايەنە پەيوھندارە كانى پەرلەمان وھ ئەنجومەنی دادوھەر پىك دەھىنېت بە مەبەستى بە دوا چوونە وھ بە ليىتى خانە نشىنان و دلىبابۇن لە شايستە ياساىي وھ تۆمار بۇونىيان لە سىستەمى بايۆمەتى.

۲- ئەنجومەنی دادوھەر وھ پەرلەمانى كوردستان بە مەبەستى جى بە جى كردنى خالى (۱) نويىنەر خۆيان دىيارى دەكەن بۇ هاۋ ئاھەنگى لىزەنە لاوەكىيە كان.

پىنچەم

۱- پالپىشت بە مادەي (۸) لە ياساىي چاكسازى ژمارە (۲) يى سالى (۲۰۲۰) ئەنجومەنی وھ زيران گشت بەریوھ بە رايەتىيە كانى خانە نشىنى و فەرمانگە و يەكەي ئىدارى و دارايى كە مۇوچەي خانە نشىنیان لى خەرج دەكىت (شارستانى و سەربازى وھ ھىزە كانى ئاسايشى ناوخۇ وھ يەكە رىك نە خراوه كانى ھىزە كانى پىشىمەرگە) ھەلدە وھ شىنېتە وھ.

۲- دواي خالى (۱) لە سەرهەر، هەموو مىلاك و مولك و مالى گواستراوهى ئە و بەریوھ بە رايەتى و فەرمانگانەي كە له خالى يەك ئاماژه يان پىكراوه بە هەمان بىيار دەگوازرىنە وھ بۇ سەر بەریوھ بە رايەتى گشتى خانە نشىنى سەر بە وھ زارەتى دارايى و ئابورى.

۳- بەریوھ بە رايەتى گشتى خانە نشىنى سەر بە وھ زارەتى دارايى و ئابورى ھە يكەل بەندىيەكى تازە بۇ ئە و بەریوھ بە رايەتىيە گشتىيە ئاماډە دەكات / وھ ئەنجومەنی وھ زيران پەسندى دەكات .

۴- لە سەر وھ زارەتە پەيوھندى دارە كان (پىشىمەرگە و ناوخۇ) پىویستە لە رىگەي لىزەنەي تايىبەت ئەركى پىسپاردىنی هەموو دۆسىيە كانى خانە نشىنى شارستانى و سەربازى ھىزە كانى

ئاسایشی ناوخو و ھەکە رىكىنه خراوهەكانى ھىزەكانى پىشىمەرگە كە لە خالى (١) ، (٢) ھەزازەتى دارايى و ئابوورى كە بۇ وەرگەتنى ھەموو دۆسىيەكان پىك بەھېرىت لە ماوهەيەكى كورت كە لە (٧) رۆزى تىپەر نەكت و ھەلەن لادىكەن ئەركى پىداچوونەوە لە سەر لىستى خانەنشىنەن بکەن و ھەللىبابنەوە لە تۆماركردىيان لە سىستەمى بايۆمەتلىق .

شەشەم / بەپىي ماددەي (٩) لە ياساى چاكسازى ژمارە (٢) ئى سالى (٢٠٢٠) دەبىت :-

١- ھەردوو وەزارەتى دارايى و ئابوورى و وەزارەتى پىشىمەرگە ناوى ئەو خانەنشىنەن بەرز دەكەنەوە كە بە پلهى (وەزىر، بريكارى وەزارەت، راوىزكار، بەریوھەبرى گشتى) و ھەر پلهى كى تايىبەت كە دراوهەتەوە ئەو پىشىمەرگانەي كە لە رىزى بزوتنەوەي رىزگارى خوازى كوردستان بۇون پىش رىكەوتى (١٩٩١/٣/٥) ، بە مەبەستى ھەلە وەشاندەوەي برياري خانەنشىن بۇونىان، و ھەل برى ئەو برياري پىويىست بدرىت لە سەر چارەنۇوسى برياري خانەنشىن بۇونىان بەپىي ياساكانى (٣٣) ئى سالى (٢٠٠٧) و ھە ياساىي ژمارە (٣٤) ئى سالى (٢٠٠٧) و ھە ياساىي ژمارە (٣٦) ئى سالى (٢٠٠٤) و ھەپىي تايىبەتمەندى .

٢- بەپىي ماددەي (١٠) لە ياساى چاكسازى ژمارە (٢) ئى سالى (٢٠٢٠) .

٣- وەزارەتى دارايى و ئابوورى و وەزارەتى پىشىمەرگە ناوى سەرجەم ئەو كەسانەي كە بە ناياسايى يان پلهى وەزىفى بەرزىر لە پلەنى تىايىستە خۆيان خانەنشىن كراون بە يان لە سەر بىنمائى ناياسايى ئەزمارى خزمەتى دەزەنلىغانى وەزىفى يان بۇ كراوه و خانەنشىن كراون مەبەستى راست كەردنەوە مۇوچەكانيان بەرزىدەكەنەوە بۇ سەرۋاكايەتى ئەنجومەنلى وەزىران لە ژىر رۆشنايى ياسا بەركارەكان بۇ ئەو مۇوچەي كە بەپىي ياسا شايىستە دەبن .

حەفتەم

١- گشت وەزارەتە پەيوەندارەكان و بەریوھەبرايەتى گشتى خانەنشىن سەربە وەزارەتى دارايى و ئابوورى لەكتى دروست بۇونى ھەر ئاستەنگىك و نارونىيەك لە جى بەجى كەردى ئەم رىيمايانە بۆيان ھەيە داواي ھاۋاھەنگى و رونكەرنەوە بکەن لە بەریوھەبرايەتى گشتى بۇودجه لىزەنەي دەركەرنى رىيىمايانە كان

٢- ھىچ كەسىك خانەنشىن ناكرىت لە ژىر ھىچ ناونىشازىك ئەگەر پىشتر بە شايىستە بۇونى ياسايانى لە تۆمارەكان داتابەيسى سىستەمى بايۆمەتلىق پەيرەوكراؤ لە لايەن حکومەتى ھەرىمى كۈدەستان تۆمار نەكرابىت و بەرایى نەبىت .

٣- مۇوچەي خانەنشىنى بۇ ميراتگرى ياسايانى (المستحق) خەرج ناكرىت تاوهەكە تۆمار نەكىت لە داتا بەيسى سىستەمى بايۆمەتلىق لە ھەرىمى كۈدەستان .

- ١- حۆكمە کانی یاسایی چاک سازی ژماره (٢) ی سالی ٢٠٢٠ بەمەبەستى خانەنشینى ھەموو
حالەتە کانی پیش بەرکاربۇونى دەگریتەوە پیویستە خۆيان بگوجىنин لە گەل ئەم یاسایە
٢- کار بەھېچ دەقىكى یاسایی يان بىيارىكى ناكۆك لە گەل حۆكمە کان یاساي ژماره (٢) ی سالى ٢٠٢٠
ناكىرىت

٣- یاساي خانەنشينى خاوهن وەزىفە بالاکانى ھەریمى كوردستان/عيراق ژماره ٣٦ ی سالى ٢٠٠٤
ھەلدە وەشىتەوە کار بە یاسا بەرکارە کانى خانەنشين لە ھەریمى كوردستان دەكرىت.

٤- ئەم رېتىمايىھ جى بە جى دەكرىت لە رىكەوتى دەرچوونى كارى پى دەكرىت و لە رۆزىنامەي
وەقايىعى كوردستان بلاو دەكرىتەوە بۆ ئاگاداريتان و كار پى كردى .. لە گەل رېزدا

ئاوات جەناب نورى

وەزىرى دارايى و ئابوورى

وينەيەك بۆ /

- سەرۋىكايەتى ھەریمى كوردستان .. بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- پەرلەمانى كوردستان - عيراق .. بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- سەرۋىكايەتى ئەنجومەنى وەزىران / سەرۋىكايەتى ديوان / ف - ك - كارگىرى و دارايى / بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- وەزارەتى داد / بەرپۇھەرايەتى رۆزىنامەي وەقايىعى كوردستان / بۆ ئاگاداريتان و بلاو كردنەوەي ... لە گەل رېزدا .
- ئەنجومەنى دادوھرى .. بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- ديوانى چاودىرى دارايى ھەریمى كوردستان .. بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- فەرمانگەي ھەماھەنگى و بەدواچوون .. بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- دەستەي دەسپاڭى .. بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- كۆمىسيونى بالاى سەربەخۆي ھەلبىزادەن و راپرسى .. بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- نۇوسىنگەي بەرپۇھەرايەتى دارايى و ئابوورى / بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- نۇوسىنگەي بەرپۇھەرايەتى دارايى و ھەزارەت بە ھە كالەت / بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- دەستەي راوىيىڭكاران لە ديوانى وەزارەتمان .. بۆ ئاگاداريتان ... لە گەل رېزدا .
- گشت بەرپۇھەرايەتى گشتىيە کانى سەر بە وەزارەتمان / بۆ گشتاندى ... لە گەل رېزدا .
- بەرپۇھەرايەتى گشتى ديوان / ب - چاودىرى و پىشكىنى دارايى .. بۆ ئاگاداريتان و كارى پىویست ... لە گەل رېزدا .
- بەرپۇھەرايەتى گشتى ديوان / ب - راگەياندىن و پەيوەندىيە كان .. بۆ ئاگاداريتان و كارى پىویست ... لە گەل رېزدا .
- بەرپۇھەرايەتى گنجىنەي ھەرنىم / ھەولىر / (او) ى سەليمانى / دەوكا / ھەلبەجە / گەرميان / سۈران / راپەرين / ناكىرى / كۆپە / زاخۇ / چەمچەمال / ئامىدى / بۆ زانىن و كارى پىویست .
- گشت بەرپۇھەرايەتى و بەش و ھۆبەكانى بەرپۇھەرايەتى گشتىيمان .
- بەرپۇھەرايەتى / ديراسات و لىكۆلىنەوە و بەدواچوون .
- دۆسىيە سوراوا .